

ครูปุชนิยบุคคล พลังของแผ่นดิน

“พระคุณที่สามงคมแจ่มใส แต่ว่าใครหนอใคร เปรียบเปรยครูไว้ว่าเป็นเรื่องจริง”

ช่างน่าแปลกนัก ที่ใครต่างก็ขนานนาม ครู ว่าเป็น “เรื่องจริง” โดยให้ความหมายว่า เรื่องที่คอยรับจ้างส่งผู้โดยสารให้ไปถึงฝั่ง ซึ่งคือครูที่คอยเคี่ยวเข็ญและพาลูกศิษย์ไปถึงจุดหมายปลายทางที่พวกเขาต้องการ แต่ใครจะรู้อย่างไร พระคุณที่สาม ผู้ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของบุคคลอีกคนหนึ่ง เป็นผู้ที่หล่อหลอม สร้างเสริม ชี้นำ และสร้างคนให้เป็นคนอย่างแท้จริงนั้น คือบุคคลที่ควรค่าแก่การเคารพ สรรเสริญและยกย่องให้เป็น “ปุชนิยบุคคล” และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติของเรา

การศึกษานับเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยถือว่าการศึกษานับเป็นองค์ประกอบหนึ่งของชีวิตที่จะช่วยพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ และการได้รับการศึกษาที่ดีของประชาชนอย่างทั่วถึงทุกคน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง และรัฐก็มีหน้าที่ที่สำคัญในการจัดการศึกษาภาคบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนาคน สร้างบุคลากรผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ และเป็นผลให้เกิดการพัฒนาของชาติ กลไกหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการสร้างชาติ และเป็นกลไกในพื้นเพื่อระบบการศึกษา นั่นคือ ครู ผู้มีหน้าที่และภาระอันหนักยิ่ง

นับตั้งแต่การศึกษาระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา บุคคลที่มีบทบาทในการสร้างคนให้เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา และเป็นคนดีของสังคมนั้น คือครู โรงเรียนเป็นสถานที่แห่งการบ่มเพาะความรู้ โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอด ตั้งแต่ด้วยเขี้ยวครูเป็นผู้สอนวิธีในการเรียนรู้เรื่องพื้นฐานต่างๆในชีวิต สืบเนื่องมาจนถึงการศึกษาขั้นสูง ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ครูก็ยังคงเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในระบบการศึกษายุ่เช่นเคย และด้วยความที่เด็กและเยาวชนใช้เวลาส่วนใหญที่บ้าน และโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครูจึงเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่คลุกคลี ใกล้ชิดและมีโอกาสในการช่วยขัดเกลาทางสังคมให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านั้นให้เป็นคนดีได้

เรียกผู้มาศึกษาว่าลูกศิษย์
ว่าเป็นศัพท์พิเศษของประเทศไทย
เพราะมนุษย์น้อยใหญ่ในโลกนี้
เห็นว่าลูกมีค่ากว่าเงินทอง

เออผู้ใดได้คิดบ้างหรือไม่
ยกศิษย์ให้เป็นลูกถูกทำนอง
ย่อมรักลูกไม่มีเสมอสอง
ลูกศิษย์ของครูก็เป็นเช่นนั้นเอย

ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

บทประพันธ์ข้างต้น คงแสดงให้เห็นได้ทราบถึงความ “ผูกพัน” ระหว่างครูและศิษย์ โดยศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล บุคคลสำคัญของโลกสาขาการศึกษา ได้ให้ข้อสังเกตไว้อย่างน่าสนใจว่า คำว่า ลูกศิษย์ ที่ใช้เรียกนักเรียน นักศึกษาหรือผู้มาเข้ารับการศึกษาในสรรพวิทยาการนั้น ไม่ได้เป็นคำที่ใช้เรียกตามความหมายกันอย่างดาษดื่นโดยทั่วไปในภาษาต่างๆ แต่มีใช้เฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น โดยศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลได้ให้เหตุผลไว้ว่า ที่เราเรียกนักเรียนหรือผู้มาเข้ารับการศึกษาว่าเป็น “ลูก” นั้น เพราะวัฒนธรรมไทยถือว่า ศิษย์เป็นบุคคลที่ควรได้รับการดูแล ทะนุถนอม เอาใจใส่ และมีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินอันใด และที่สำคัญคือ คนที่เป็นครูได้

มอบความรักให้กับศิษย์ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าลูกของตนเองเลย มีความห่วงใยในลูกศิษย์ของตนอย่างมาก จึงยกให้ศิษย์เป็น “ลูกศิษย์” ได้อย่างเต็มใจ

หากกล่าวถึง พระคุณของครูนั้น มีมากมายเหลือกว่าที่จะพรรณานี้ได้ เพราะภาระที่ยิ่งใหญ่ของความเป็นครูได้แสดงออกมาตลอดระยะเวลาที่ครูคนหนึ่งจะได้อบรมสั่งสอนลูกศิษย์ แต่ผู้เป็นลูกศิษย์ทุกคน ย่อมรู้อยู่แก่ใจแล้วว่า ครูคือผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อกับตัวลูกศิษย์เองในการพัฒนาขีดความสามารถและทักษะต่างๆ และยังเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างมั่นคง จนเราสามารถจะเปรียบให้ครูเป็นพลังของแผ่นดิน พลังอันสำคัญที่ขับเคลื่อนประเทศชาติให้ก้าวเดินต่อไปได้ ภาระหน้าที่ของครูนั้นหนักยิ่งนัก คำว่า ครู มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า ครู ที่แปลว่า หนัก เพราะถือว่าวิชาชีพอครุ เป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยความทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจมอบความรู้ให้กับลูกศิษย์อย่างเต็มที่ เสียสละแรงกายแรงใจให้การถ่ายทอดความรู้ให้กับศิษย์อย่างมุ่งมั่น และหวังที่จะให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต

เพราะครูคือผู้ให้ หน้าที่หนึ่งของครูคือการให้การศึกษาและมอบความรู้ให้กับลูกศิษย์ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” ไว้ว่า ครู หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับศิษย์ เราจึงไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่า องค์ความรู้และความสามารถทางด้านวิชาการโดยมากแล้ว เราได้รับการถ่ายทอดมาจากครูนั่นเอง หน้าที่แห่งการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับลูกศิษย์นั้น ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของความเป็นครู นับตั้งแต่ความรู้พื้นฐานเล็กๆ น้อยๆ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย การออกเสียง ทำทาง กิริยามารยาทที่เยาวชนพึงมี จนถึงความรู้ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้และทักษะความสามารถขั้นสูง ครูคือผู้มอบความรู้เหล่านี้ให้กับลูกศิษย์

และควยความที่ครูคือ ผู้ที่ต้องอบรมสั่งสอนสรรพวิทยาการต่างๆ ให้กับลูกศิษย์ ครูจึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและความสามารถต่างๆ ที่ตนเองมีถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นให้กับศิษย์ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด เราจึงอาจยกของครูได้ว่า ครูเป็นผู้ฝึกฝนตนเองอย่างหนัก และไม่มีวิชาชีพใดอีกแล้วที่ต้องอาศัยความสามารถและจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความทุ่มเทให้กับงานของตนเองได้ถึงเพียงนี้ ครูต้องสอนและถ่ายทอดความรู้ให้กับศิษย์ได้เขาใจอย่างถ่องแท้ แต่ก่อนที่จะไปถึงขั้นตอนการสอนใดนั้น ครูยังต้องใช้เวลาอีกมากนั้กในการเตรียมการสอน ทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งมากกว่า เขาใจอย่างถ่องแท้มากกว่า เพื่อวัตถุประสงค์ที่หลายคนมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย คือการตอบคำถามของลูกศิษย์ให้เขาใจได้อย่างแจ่มแจ้ง เพราะครูได้มองเห็นแล้วว่า หากอธิบายและตอบปัญหาที่ลูกศิษย์ไม่เข้าใจได้อย่างละเอียดแล้ว ลูกศิษย์ก็สามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปต่อยอดได้อีกมากต่อไป จนทำให้ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิทยาการ รวมถึงครูยังต้องสามารถประยุกต์องค์ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่มาปรับใช้กับการเรียนการสอนอีกด้วย เพื่อให้ลูกศิษย์ได้มีประสบการณ์ที่ทันต่อเหตุการณ์ เป็นปัจจุบันและมีความน่าเชื่อถือ เหตุผลเหล่านี้ จึงสะท้อนให้เห็นว่า ควยหน้าที่ของครูนั้น ไม่ใช่อาชีพที่สบาย แต่เป็นอาชีพที่ทุ่มเทอย่างมหาศาล หรือครูคือผู้เสียสละตนเองอย่างแท้จริง

การมอบให้ของครูนี้ เป็นการมอบให้โดยไม่เคยมีความคิดที่ต้องการได้สิ่งตอบแทนใดๆทั้งสิ้น เป็นการให้ที่บริสุทธิ์ ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า ทาน คือ การแบ่งปันให้ แม้แต่เงินทอง ค่าตอบแทนหรือสิ่งของมีค่าอันใดเพียงสิ่งหนึ่ง คงไม่เคยมีครูที่ใหนในโลกเคยเรียกร้องสิ่งเหล่านี้จาก

ผู้เป็นลูกศิษย์ ความปรารถนาและความต้องการให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จและไปถึงเป้าหมาย ในชีวิตที่พวกเขาต้องการนั้น ครูก็ยินดีที่จะพาพวกเขาไปถึงโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย แม้จะถูกเปรียบเปรยว่าเป็น เรื่องจางที่ไม่มีคุณค่ามากมายก็ตาม

นอกเหนือจากการมอบความรู้ให้กับลูกศิษย์ทางตรงแล้ว ครูยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับศิษย์ อีกด้วย คำกล่าวที่ว่า แม่พิมพ์ของชาติ คงจะให้ความหมายในการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูได้อย่าง ชัดเจน ความตั้งใจ ความทุ่มเทและความเสียสละ เป็นคุณธรรมข้อสำคัญของบุคคลที่ได้รับการ ยกย่องว่าเป็น ครูที่ดี และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกศิษย์ได้ การแสดงออกด้วยท่าทีที่เปี่ยม ไปด้วยเมตตาธรรม ความอ่อนโยนและละมุนละไมในการอบรมสั่งสอน ลูกศิษย์จะได้ซึมซับเข้าไป ในจิตใจทีละน้อย เป็นการมอบให้ทางอ้อม ซึ่งจะช่วยขัดเกลาลักษณะนิสัยของพวกเขาให้เป็นคน อ่อนโยน และมีเมตตาเช่นเดียวกันด้วย จึงคงไม่ผิดนักที่เราจะยกย่อง ความเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ให้ กับผู้ที่ให้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด และด้วยหน้าที่ของความเป็นผู้ให้นี้เอง ครูจึงเป็นผู้ที่ควรค่าแก่การ ยกย่องและให้เกียรติอย่างสูงสุด

เพราะครูคือผู้สร้าง นอกเหนือไปจากการถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์แล้ว ครูยังเป็น เสมือนผู้หล่อหลอมและสร้าง คนให้เป็นคน เพราะความรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอที่จะทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะนั่นก็เท่ากับคนที่มีความรู้ ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด ครูจึงเป็นเหมือนผู้ช่วยให้คนที่มีความรู้ท่วมหัว เอาตัวรอดได้ในสังคม ด้วยการเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม ครูคนหนึ่งสามารถสร้างศิษย์นับร้อยนับพันให้ เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตตามเป้าหมายได้ เพราะสองมือของครูนั่นเอง แม้อาจเป็นมือที่จำ ต้องกำไม้เรียวลงโทษลูกศิษย์ก็ตาม แต่ก็ด้วยเจตนาดีที่มีแต่ความห่วงใย และต้องการให้ลูกศิษย์มีแต่ ความสำเร็จ เพื่อที่ว่าในวันที่เรื่องจางไปส่งถึงฝั่งแล้ว เรื่องจางลำนั้นจะหันหัวเลี้ยวกลับด้วยความภูมิใจ ว่า ครูคนหนึ่งได้ทำอย่างสุดความสามารถและส่งลูกศิษย์ไปยังจุดหมายปลายทางที่พวกเขาต้องการ แล้ว จึงไม่แปลกใจเลยว่า เรามีบุคลากรของชาติที่มีความสามารถ นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติใน หลากหลายสาขาก็เพราะเรามีครูที่มีคุณสมบัติเป็นผู้สร้างนั่นเอง

ครูยังได้มอบองค์ความรู้ที่นอกเหนือจากความรู้ในห้องเรียนให้กับลูกศิษย์ด้วย นั่นคือ ประสบการณ์ชีวิตให้กับลูกศิษย์ ถ้อยคำและความคิดเห็นที่ครูสอดแทรกในบทเรียน ทำให้ลูกศิษย์ นำไปเก็บไปคิดและใช้เป็นคติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การมอบให้ทางอ้อม ของครูนั้น มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างคน และการมอบประสบการณ์ชีวิต คติในการดำเนิน ชีวิตและแนวทางในการอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข จะช่วยสร้างให้คนเก่งเป็นคนดีควบคู่กันไป เพราะสังคมไม่ได้ต้องการแค่คนเก่ง แต่สังคมยังต้องการคนดีอีกจำนวนมากด้วย ครูจึงเป็นผู้ที่สำคัญ ที่สุดที่จะสร้างคนดีให้กับประเทศชาติต่อไป

เพราะครูคือผู้ชี้แนะแนวทาง ครูเป็นบุคคลที่เปรียบเสมือนมีคฤศน์ที่จะช่วยนำทาง ลูกศิษย์ไปยังจุดหมายที่ถูกต้องและเปรียบเสมือนตะเกียงที่ช่วยส่องสว่างทางในมอญเห็นได้กว้าง ไกลขึ้น ครูจะช่วยเปิดมุมมองต่างๆ ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ให้กับลูกศิษย์ โดยอาศัยทั้งวัยวุฒิ และคุณวุฒิ หากเมื่อใดที่ครูรู้ว่าลูกศิษย์กำลังก้าวไปในทางที่ผิดศีลธรรมหรือคร่อมองว่าเป็นทางที่ไม่ ถูกต้องเหมาะสม จิตวิญญาณของความเป็นครูจะช่วยนำพาลูกศิษย์กลับมาเดินในทางที่ถูกต้องตาม ทำนองคลองธรรม แมบบางครั้งมือจะต้องหวัดไม่เรียบบาง ลงโทษลูกศิษย์บาง แต่ต้องยอมรับว่า

เพราะไม่เรียวยของครูได้ช่วยนำทางให้กลับมาสู่ทางที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง การชี้ทางของครูนั้นครอบคลุมไปในหลายประเด็น ทั้งในเรื่องวิชาการที่ครูจะให้ความช่วยเหลือ เสนอทางเลือกที่จะให้ลูกศิษย์มุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ แนะนำแหล่งค้นคว้าแหล่งเรียนรู้ จัดหามาให้เท่าที่จะทำได้โดยยสุดความสามารถ นอกจากนี้ ในเรื่องของ การดำเนินชีวิต ครูได้ใช้ประสบการณ์ส่วนตัวตน มาเป็นกรอบในการนำเสนอความคิดและวิสัยทัศน์ของครูในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ลูกศิษย์ได้นำไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจทางที่พวกเขาจะเลือกเดินต่อไปในอนาคต และตลอดเวลาที่ลูกศิษย์อยู่ในความดูแลของครู ครูจะช่วยปรับประคองลูกศิษย์ให้ก้าวไปโดยไม่พลาดพลั้ง

ความเป็นครูยังต้องอาศัยความเข้าใจในลักษณะนิสัยของลูกศิษย์อีกด้วยเพื่อให้ครูสามารถชี้แนะแนวทางได้อย่างถูกต้อง ความเข้าใจในธรรมชาติและนิสัยของช่วงวัยมนุษย์จะช่วยให้ครูเข้าใจเหตุผลของการกระทำของลูกศิษย์ได้มากขึ้น รู้จักมุมมองและพื้นฐานทางความคิดของศิษย์ได้กว้างขึ้น เพื่อที่จะได้เสนอแนะและชี้ทางที่ดีที่สุดให้กับลูกศิษย์ได้เลือกทางที่เหมาะสมได้ เพราะหากครูไม่เข้าใจลูกศิษย์แล้ว ก็ยากนักที่ลูกศิษย์จะเข้าใจและเชื่อใจครู การเข้าใจซึ่งกันและกัน จะเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะทำให้ครูและลูกศิษย์ก้าวไปถึงฝั่งได้อย่างเต็มภาคภูมิ

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ได้แสดงให้เห็นหน้าที่และจิตวิญญาณของความเป็นครูอันเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญ ในประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูอย่างมาก โดยนับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ รัฐบาลได้ประกาศในวันที่ ๑๖ มกราคม ของทุกปีเป็นวันครู โดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภากิตติมศักดิ์ ได้กล่าวคำปราศรัยต่อที่ประชุมครูทั่วประเทศในปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ว่า “ที่อยากเสนอในตอนนี้อีกก็คือว่าเนื่องจากผู้เป็นครู มีบุญคุณเป็นผู้ให้แสงสว่างในชีวิตของเราทั้งหลาย ข้าพเจ้าคิดว่าวันครูควรมีสักวันหนึ่งสำหรับให้บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลาย ได้แสดงความเคารพสักการะต่อบรรดาครูผู้มีพระคุณทั้งหลาย” คงได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญระดับชาติที่มีต่อ วิชาชีพครูและความเป็นครูในสังคมไทย ในประเทศไทยมีพิธีไหว้ครูเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ศิษย์ได้มีโอกาสบูชาพระคุณของครูและฝากตัวเป็นศิษย์ และยังแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูตเวทิตาของคนไทย นอกจากนี้ บทบูชาครูในพิธีไหว้ครูที่ประพันธ์โดยท่านผู้หญิงคุณฤมาลา มาลากุล ได้แสดงให้เห็นถึงการเคารพและบูชาครูผู้มีพระคุณ การเลือกสรรดอกไม้ที่ใช้ไหว้ครูอันแทนคุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นครู ยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ได้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของครูในวัฒนธรรมประเพณีไทย

ในพระพุทธศาสนาก็ได้ให้ความสำคัญกับครูเช่นเดียวกัน โดยในหลักธรรม ทิศ ๖ ที่เป็นหลักธรรมเกี่ยวกับบุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ คุจทิศที่อยู่รอบตัวจัดเป็น ๖ ทิศ คือ ทักษิณทิศหรือทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์ ในหลักธรรมข้อนี้ยังได้แสดงขออนุเคราะห์ให้ครูพึงมีต่อศิษย์และศิษย์พึงกระทำต่อครู อันได้แก่ ครูพึงฝึกฝนแนะนำให้ศิษย์เป็นคนดี สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง ยกย่องให้ปรากฏในหมู่เพื่อน สร้างเครื่องคุ้มกันภัยในสารทิศคือ สอนให้ศิษย์ปฏิบัติได้จริง นำวิชาไปเลี้ยงชีพทำการงานได้ ในขณะที่ศิษย์พึงลูกต่อนรับแสดงความเคารพ เข้าไปหา ใฝ่ใจเรียน ประนินบัติ และเรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ หลักธรรมทิศ ๖ นี้ ได้สะท้อนให้เห็นแล้วว่า ครูและศิษย์พึงมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำต่อกันด้วยความโอบอ้อมอารีและสุภาพ นอบนอม หน้าที่ของครูในทิศ ๖ ยังเป็นหน้าที่ที่สะท้อนได้อย่างชัดเจนยิ่งว่า ครูคือบุคคลที่มีความสำคัญในทุกกระบวนการของชีวิตอย่างแท้จริง

ยังมีครูอีกพระองค์หนึ่ง ครูของแผ่นดินที่เราเคารพและสักการะเหนือสิ่งอื่นใด นั่นคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บรมครูของแผ่นดินพระองค์นี้ ทรงเป็นครูผู้พระราชทานสรรพ วิทยาการหลากหลายสาขา อันจะเห็นได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์ที่มี มากกว่าสามพันโครงการที่ได้เป็นแบบอย่างในการสอนที่ดีให้กับปวงชนชาวไทย พระองค์ทรงมี แนวทางในการสอนที่ไม่เหมือนกับครูคนใดในโลก โดยจะทรงปฏิบัติพระองค์ให้เป็นตัวอย่าง วิธี การสอนของพระองค์จะเน้นการปฏิบัติแบบแนวทางเลือก ใช้วิธีนำร่อง บูรณาการองค์ความรู้ใน สาขาวิชาต่างๆ และให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสปฏิบัติโดยทรงพระราชทานพระราชวโรกาสให้สอบถาม ปัญหาขอสงสัยได้อย่างไม่ทรงถือพระองค์ นอกจากนี้ ทรงมีพระจริยวัตรที่งดงาม สมควรที่เราผู้ เป็นประชาชนในพระองค์จะต้องดำเนินตามรอยพระยุคลบาท และทรงมีพระอุปนิสัยที่มี คุณลักษณะความเป็นครูที่สูงยิ่ง กล่าวคือ ทรงมีความอดสาหะพยายามในการปฏิบัติพระราช ภารกิจต่างๆ นานับประการ ทรงเป็นนักคิด นักวิเคราะห์และนักประยุกต์ในหลายสาขาอีกด้วย

“การศึกษาเป็นสิ่งที่ยาก และเป็นสิ่งที่ต้องมีความเพียร ความพยายาม และความรอบคอบ ทั้งต้องมีการขยันสติ ไม่พุ่มพวย ไม่พุงเพื่อ งานของครูจึงเป็นงานที่น่าสนใจและสำคัญ จึงต้องมี กำลังใจ กำลังกายแข็งแรง ผลที่ได้จากงานการศึกษานี้ ก็จะเป็นผลที่จะเป็นความ เป็นความตายของ บ้านเมืองแล้วก็ผลงานครูมักเป็น ผลงานที่ไม่ได้รับการยกย่องพอ”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖

พระราชดำรัสข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวที่มีต่อวิชาชีพครู ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของความเป็นครูที่มีความสำคัญอย่างมาก ถึงขั้น “ความเป็นความตายของบ้านเมือง” ทำให้เราเห็นว่า ครูมีหน้าที่ที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนา บ้านเมือง อาจสร้างลูกศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคมได้ หรืออาจทำลายคนของสังคมไปก็ได้เช่น เดียวกัน ทั้งยังทรงตั้งข้อสังเกตว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ยังไม่ได้รับการยกย่องจากคนโดยทั่วไป ในสังคม ทั้งที่ครั้งหนึ่งสาขาครุศาสตร์และวิทยาลัยครูเป็นสาขาและสถาบันที่มีผู้นิยมเข้าศึกษา กันมากที่สุด ด้วยคะแนนการสอบเขามาวิทยาลัยที่สูงที่สุด เรียกง่ายๆ ว่า คนที่เก่งที่สุดเท่านั้นที่จะได้ เรียนเป็นครู เราจึงต้องเร่งสร้างความสำคัญของบุคลากรในวิชาชีพครูให้มีบทบาทมากขึ้น และต้อง สร้างให้ทุกคนในสังคมเห็นคุณค่าของครู

ความเป็นปวงชนบุคลของครู หรือบุคคลที่น่านับถือนั้น มาจากการที่ครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่ และภาระโดยตรงที่ต้องทุ่มเทให้กับการสร้างคน เสียสละเวลาและกำลังกายให้กับศิษย์ที่รักเสมือน หนึ่งลูกของตนเอง โดยมีความหวังที่จะสร้างให้ลูกศิษย์เป็นคนเก่งและคนดีของสังคม ด้วยความ เสียสละอย่างหาที่สุดมิได้ในการรับภาระอันแสนหนักนี้ไว้ในสองมือของครู จึงสมควรอย่างยิ่งที่เรา จะยกย่องให้ครูเป็นปวงชนบุคล คือบุคคลที่น่านับถือ น่าบูชา ความน่านับถือนี้ ย่อมต้องเกิดมา จากความเลื่อมใสและศรัทธาในตัวของคนก่อน การที่ศิษย์จะเชื่อได้เช่นนั้น ก็มาจากการที่ครูได้เป็น ผู้ให้ ให้อย่างไม่หวังอามิสใดๆ จึงเป็นเหตุให้ครูเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือและศรัทธา และครูยังเป็นพลังอัน สำคัญยิ่งของแผ่นดินในการขับเคลื่อนคลังสมองของชาติ ในการผลิตนักคิด ผู้นำและประชากรที่มี คุณภาพให้กับสังคมไทย เป็นแม่พิมพ์ของชาติที่จะหล่อหลอมคุณงามความดี เอกลักษณ์ไทย

คุณธรรม ความรู้และศักยภาพให้กับศิษย์ เราคงไม่ต้องจินตนาการเลยว่า หากเราขาดพื้นที่เพื่อที่ สำคัญอย่างครูไปแล้ว สังคมจะดำเนินไปได้อย่างไร เพราะเราจะไม่มีแม่พิมพ์ที่ประเสริฐที่สุดแบบ นี้ อีกแล้ว

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นบุคคลที่น่านับถือของครู นั่นคือ การจับเป็น ตัวประกันและสังหารครูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเหตุการณ์ที่น่าสลดใจยิ่งนักที่ครูผู้เสียสละ ความปลอดภัยส่วนตัว เดินทางมาและขึ้นหยุดสอนหนังสือแก่นักเรียนในเขตอันตรายต่างๆ เพียงเพื่อ ต้องการให้นักเรียนได้เรียนต่อไป แต่สุดท้ายครูผู้มีพระคุณเหล่านั้นกลับถูกจับเป็นตัวประกัน กระทำทารุณด้วยวิธีการต่างๆ และสังหารครูอย่างโหดเหี้ยม ความเป็นครูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำลังถูกคุกคาม ประชาชนหลายร้อยหลายพันคนตัดสินใจย้ายออกจากพื้นที่เพื่อความปลอดภัย แต่ ยังมีครู ครูที่มีอุดมการณ์และปณิธานที่ต้องการให้เยาวชนได้รับการศึกษาและหวังว่าเยาวชนใน จังหวัดชายแดนภาคใต้จะได้เป็นคดี คนที่รักชาติและคนที่ต้องการความสงบและสมานฉันท์ จึงเป็น เรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องเร่งแก้ไขปัญหานี้ให้สงบโดยพลัน เพื่อให้ครูยังคงเป็นบุคคลที่สำคัญของชาติ และสามารถทำหน้าที่ได้ต่อไปโดยสวัสดิภาพ และควรที่เราจะต้องยกย่องและนับถือครูทุกคนว่า เป็นผู้เสียสละโดยไม่เคยหวั่นกังวลถึงความปลอดภัยของตนเองแม้แต่น้อย มีแต่จะห่วงความ ปลอดภัยของลูกศิษย์มากกว่า

ดังนั้น หน้าที่ในเชิงกำลังและพลังในการขับเคลื่อนประเทศชาติของครู จึงมีความสำคัญ อย่างยิ่งขาดไม่แพ้วิชาชีพใดเลย ด้วยเหตุผลหลายประการที่ได้แสดงอย่างเด่นชัดแล้วว่า ครูเป็นผู้ หล่อหลอมเยาวชนของชาติ ผู้เป็นอนาคตในการบริหารประเทศให้ก้าวไปสู่การพัฒนาและความ เจริญ “พลังของแผ่นดิน” จึงเป็นคำที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการใช้เรียกวิชาชีพครู ครูเป็นผู้มีภาระ หน้าที่โดยตรงในการมอบความรู้และสร้างคนให้กับประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าในหลากหลาย สาขาของความรู้ พลังในจิตใจของครู คือพลังที่อุทิศเพื่อการพัฒนาของชาติ และนับเป็นพลังของ แผ่นดินที่มีส่วนสำคัญที่สุด และสำหรับลูกศิษย์ที่ได้รับพลังแห่งความทุ่มเทนั้นมาแล้ว แม้จะสำเร็จ การศึกษาไป แต่ในจิตใจของลูกศิษย์ยังคงหวนรำลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์อยู่เสมอ เพราะครู ไม่ใช่แค่เพียงเรื่องจ้าง แต่ครูคือเรื่องชีวิตที่จะเดินทางไปกับศิษย์ตลอดไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระราชทานพระราชดำรัส ณ พระตำหนักจิตรลดาร โหฐาน วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖ ใจความสำคัญตอนหนึ่งว่า

“จะต้องทำให้ครูนี้คิดถึงว่า งานที่ทำแม่ผลไม่ค่อยเห็นนี่ก็เป็นเกียรติอย่างสูงที่สุด เพราะเรา ผลิต ฉะนั้นก็ขอให้ได้ปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ซักชวนเพื่อนฝูงที่เป็นครูด้วยกัน ที่ปฏิบัติงานอยู่ ในด้านนี้ ด้วยการหมั่นกำลังใจ ส่งเสริมให้ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทำด้วยความเข้มแข็ง...”

พระราชดำรัสให้กำลังใจครูข้างต้นนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความมีเกียรติของวิชาชีพที่มี ความสำคัญวิชาชีพหนึ่ง และพระราชทานกำลังใจให้กับครูทั่วประเทศ ให้มีกำลังในการทำหน้าที่ ครูด้วยความตั้งใจและเข้มแข็งเป็นพื้นฐาน เพราะทรงยกย่องให้วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่ “มีเกียรติ อย่างสูงที่สุด” การสร้างกำลังใจและมอบความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับครูเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครู สามารถทำหน้าที่อันสำคัญยิ่งเหล่านี้ต่อไปได้ด้วยความภาคภูมิใจ ค่ายกของสรรเสริญ เกียรติยศหรือเงินทอง คงไม่ใช่สิ่งที่ครูต้องการมากที่สุด แต่ครูคงต้องการให้ลูกศิษย์ที่เป็นเสมือน ลูกของตนเองนั้น ก้าวไปสู่จุดหมายและเป็นคนดีของสังคมตามที่ครูได้ตั้งปณิธานไว้ จึงสมควรที่

เราในฐานะที่เป็นลูกศิษย์ จะต้องหวนระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ และปฏิบัติตนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมเพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของครูที่กรุณาอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ด้วยความวิริยะอุตสาหะอย่างเต็มความสามารถ และเหตุผลที่สำคัญที่สุด เพราะครูคือพลังที่สำคัญในแผ่นดินอันจะช่วยเชิดชูเกียรติของชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นายปรเมศวร์ โศทรคันทา
นิสิตชั้นปีที่ ๒ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓๐/๒๕ ซอยเพชรบุรี ๗ ถนนเพชรบุรี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๑๖-๗๓๕๕-๗ ต่อ ๑๖๐๖ และ ๐๘-๗๕๒๓-๐๖๖๘

หมายเหตุ

เรียงความชนะเลิศลำดับที่ ๑ ประเภทนิสิตนักศึกษา ได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเงินสด จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ตามโครงการประกวดเรียงความเรื่อง “ครูปฐนิยบุคคล พลังของแผ่นดิน” จัดโดย สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม